

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח הארצי על החינוך הגופני
חינוך גופני - לאורח חיים פעיל ובריא

ה' תשרי תשפ"א
23 ספטמבר 2020

היערכות ללמידה מרחוק ולהערכה בית ספרית של מקצוע מוגבר לבגרות בחינוך גופני – תשפ"א

שנת הלימודים תשפ"א מזמנת לנו אתגרים רבים ושאלות רבות. האם המתווה הקיים, בו יומיים בשבוע יוכלו תלמידי בתי הספר התיכוניים להגיע לבית הספר ללמידה פנים אל פנים ובשאר הימים ילמדו מרחוק, אכן יתקיים? האם יהיו הקלות או החמרות בהנחיות הקיימות? במצב כזה כדאי להיערך מבעוד מועד למצב הקיצוני בו כל הלמידה תהיה מרחוק.

בלמידה מרחוק אנו מבקשים להדגיש את המטרות הבאות:

- א. טיפוח לומד עצמאי בחינוך הגופני
- ב. טיפוח למידה שיתופית בחינוך הגופני
- ג. הגברת הפעילות הגופנית, הכושר הגופני לבריאות התלמידים

שתי המטרות הראשונות משלימות זו את זו ומסייעות לפיתוח תלמידים המסוגלים לפעול באופן עצמאי אך גם לשתף פעולה עם אחרים להשגת מטרות משותפות. המטרה השלישית מתייחסת אל היחידה המעשית.

בעזרת מטרות אלה המורים לחינוך גופני יקנו לתלמידים את הידע, המיומנויות והערכים של המקצוע המוגבר בחינוך גופני. כפועל יוצא מכך יושם דגש על דרכי הוראה חלופיות ושילוב מיומנויות וערכים.

מתווי הלמידה אשר יוצעו בהמשך יותאמו על ידי צוותי המורים לחינוך גופני, לתנאי הלמידה הייחודיים של בתי הספר.

ברצוננו להדגיש שההערכה החלופית כפי שנקבעה ברפורמת הלמידה המשמעותית בכיתה י"ב תוך שימוש בלמידת חקר או בלמידה מבוססת פרויקטים (PBL), לא תשתנה ותקיים עם אותם מחוונים ואותו משקל בציון הכולל. הדוגמאות למתווים בהמשך מסמך זה מתייחסות ללמידה מרחוק על פי תכנית הלימודים לנושאים העיוניים בכיתות י' ו י"א.

בתכנון הלימודים **בשנה זו יש להיצמד לתכנית הלימודים ובתוכה אל מיקוד הלמידה** אשר פורסם זה מכבר. חשוב להדגיש שהציון הסופי יורכב מהצטברות של אירועי הערכה לאורך שנת הלימודים ומאירוע הערכה סופי משמעותי. את אירועי הערכה במהלך השנה יש לתכנן בהלימה לאירוע הערכה הסופי.

היחידה המעשית תקיים בלמידה פנים אל פנים ככול שניתן תוך התאמות מתבקשות לבית הספר ולדרישות המשתנות בשל משבר הקורונה. את החלקים העיוניים של היחידה המעשית ניתן לקיים בלמידה מרחוק על פי העקרונות שפורטו כאן ועל פי אחת ההצעות בהמשך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח הארצי על החינוך הגופני
חינוך גופני - לאורח חיים פעיל ובריא

להלן הצעות למתווים לניהול הלמידה ולהערכה במקצוע מוגבר לבגרות בחינוך הגופני

א. **פורט פוליו** עם פריטים המשקפים ידע מיומנויות וערכים (קישור לקורס "[תלקיט דיגיטלי](#)")
הפורט פוליו, או בכינויו האחרים תלקיט או תיק עבודות, מוגדר ככלי עבודה, כאוסף מכון של עבודות תלמיד, שבהן הוא מציג את מאמציו, התקדמותו והישגיו.
הפורט פוליו יורכב מאירועי הערכה מסוגים שונים ובהיקפים שונים (לדוגמא: [מצגת אישית](#) או שיתופית, הכנת [משחק לימודי](#), איתור או יצירת [סרטונים לימודיים](#), פרזנטציה, הגשת עבודה).

- בבניית כל פריט למידה והערכה צריך לקחת בחשבון את הסעיפים הבאים:
1. מה הוא בא להעריך? (ידע, מיומנויות, ערכים)
  2. מה היקף ההערכה – כמה זמן מוקדש להכנת הפריט?
  3. מי מגיש את הפריט? אישי או שיתופי
  4. הערכת הפריט: מחוון הערכה המלצות להערכת עמיתים, הערכה עצמית, הערכת מורה.

לקראת סיום שנת הלימודים התלמיד יארגן ויסדר את הפורט פוליו על-פי שיקול הדעת שלו – לפי סדר כרונולוגי, על-פי סוג הפעילויות, על-פי מידת העניין שלו בנושא, או על-פי כל קריטריון אחר שירצה, ינסח וינמק. בצירוף רפלקציה.

שאלות דוגמה לרפלקציה על הכנת התלקיט ועל תרומתו:
באיזו מידה הכנת הפורט פוליו והפקתו סייעו לי ללמוד את הנושאים השונים?
מה היה לי קל ומה היה לי קשה בהכנת הפורט פוליו ובארגונו?
מה למדתי על עצמי במהלך העבודה על הפורט פוליו?
מה תרמה לי העבודה על הפורט פוליו?
מה למדתי מתהליך הכנת הפורט פוליו?
מה דעתי על הפורט פוליו שלי?

ב. **למידה מבוססת פרויקטים (PBL):**

מורה המעוניין להעריך את תלמידיו בדרך של למידה מבוססת פרויקטים יוכל לעשות זאת ע"י התאמת תהליך ה PBL ללמידה מרחוק:

א. תהליך איסוף המידע יעשה ע"י מפגשים סינכרוניים, במפגשים אלו המורה יסייע לתלמידיו בתהליך האיסוף.

ב. תוצרי הפרויקט יהיו מכווני כלים טכנולוגיים כלומר, תוצרים אשר נמצאים ברשת ולא מעשיים בשטח. לדוגמא: עיתון דיגיטלי, עמוד פייסבוק, [סרטון](#), [פוסטר דיגיטלי](#), [חדר בריחה דיגיטלי](#).

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח הארצי על החינוך הגופני
חינוך גופני - לאורח חיים פעיל ובריא

ג. תוצרי הביניים יוגשו למורה בשתי דרכים: הרצאות כיתתיות מקוונות, עבודות שנשלחות למייל.

ד. אירוע חשיפת תוצרים יהיה במפגש סנכרוני.

בלמידה מבוססת פרויקטים המורה יוכל להעריך גם את תהליך הלמידה של התלמידים בהרגלים אותם הוא מקווה שירכשו לאורך כל הפרויקט, ולאפשר לתלמידים להגיע להישגים גבוהים יותר ולצאת לעולם עם הרגלי חיים שיסייעו להם בחיים.

ג. מבחנים מסוגים שונים

מורה המעוניין להעריך את תלמידיו בדרך של מבחן, יכול להתאים את הלמידה בשנה זו להערכה על ידי מבחנים מסוגים שונים ובסביבות שונות ומגוונות, בהיקפים משתנים.

1. **מבחן בקיאות** – מבחן מוגבל בזמן וללא שימוש בחומרי עזר, המתמקד בהערכת הידע הנרכש וכולל בדיקת ביצועי הבנה בסיסיים.
2. **מבחן בעל פה מרחוק או מקרוב** – מבחן מוגבל בזמן וללא שימוש בחומרי עזר, המתמקד גם בכושר הניסוח וההבעה בעל פה.
3. **מבחן עם חומר פתוח** – מבחן מוגבל בזמן וגמיש בשימוש בחומרי עזר, המתמקד במיומנויות יישום כגון ניתוח והשוואה.
4. **מבחן בית** – מבחן הניתן לזמן מוגדר-ממושך יותר ולא מוגבל בשימוש בחומרי עזר, המתמקד במיומנויות יישום גבוהות, כגון חשיבה יצירתית וביקורתיות.
5. **מבחן בית שיתופי** – מבחן הניתן לזמן מוגדר אך גמיש ולא מוגבל בשימוש בחומרי עזר, הניתן לקבוצת תלמידים להגשה משותפת, ומתמקד גם במיומנויות עבודת הצוות של התלמידים.